

Rekenkamercommissie

Memo

Onderwerp:

Berichten in media over onderzoek energiebesparingsplicht

Aan:

Raadsleden en commissieleden in Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg

Van:

Rekenkamercommissie WVOLV

Datum:

14 mei 2020

Dit memo bevat de berichten die vorige week in de media verschenen naar aanleiding van ons afgeronde onderzoek naar de energiebesparingsplicht. Hierover verstuurd wij op 4 mei 2020 een [aanbiedingsbrief](#), een [onderzoeksrapport](#) en [persbericht](#).

De onderzoeksresultaten worden op woensdag 20 mei 2020 besproken in de [raadscommissievergadering Wonen, Ruimte & Groen](#) in Voorschoten. Op dezelfde dag staan ze als ingekomen post op de agenda van de [statencommissie Klimaat, Natuur & Milieu](#) in Den Haag.

Wassenaar

Voorschoten

Oegstgeest

Leidschendam-
Voorburg

4 mei 2020, Oegstgeester Courant

<https://www.oegstgeestercourant.nl/nieuws/algemeen/57927/gemeenten-missen-belangrijke-kans-op-meer-energiebesparing>

Gemeenten missen belangrijke kans op meer energiebesparing

ma 4 mei 2020, 16:09

Foto: Cor de Mooy

Energiebesparing is wettelijk verplicht voor veel bedrijven en instellingen. Maar deze verplichting wordt niet gehandhaafd in de gemeenten Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg. Dit blijkt uit onderzoek, in opdracht van de Rekenkamercommissie voor de vier gemeenteraden.

Bedrijven en instellingen met een bepaald jaarlijks energieverbruik behoren alle energiemaatregelen te treffen die rendabel zijn. Dit heet de 'energiebesparingsplicht' en geldt sinds 1993. Toezicht en handhaving van de energiebesparingsplicht vallen onder het takenpakket van omgevingsdiensten.

Geen handhaving

Het uitgevoerde toezicht door de omgevingsdiensten Haaglanden en West-Holland is vooral stimulerend van aard. Maar zij handhaven niet bij overtredingen van de energiebesparingsplicht.

In een reactie stelt het college van Leidschendam-Voorburg dat "handhaving van de energiebesparingsplicht pas aan de orde is als er sprake is van pure onwil."

Effectief

De Rekenkamercommissie adviseert om de energiebesparingsplicht wèl te handhaven. Want dat is een effectieve methode om het energieverbruik van bedrijven en instellingen te verminderen. Het leidt structureel tot minder CO₂-uitstoot en tot kostenbesparing voor de bedrijven en instellingen.

Geen aansturing

De gemeenten sturen de omgevingsdiensten aan. Maar uit het onderzoek blijkt dat zij dit niet actief doen op toezicht en handhaving van de energiebesparingsplicht. Daarnaast rapporteren omgevingsdiensten nauwelijks aan de gemeenten over de resultaten van controles en overtredingen van de energiebesparingsplicht.

Daarom adviseert de Rekenkamercommissie om prioriteiten voor toezicht en handhaving vast te stellen en betere rapportages te vragen aan de omgevingsdiensten.

Het advies is op 4 mei 2020 aan de gemeenteraden aangeboden.

6 mei 2020, Leidsch Dagblad

https://www.leidschdagblad.nl/cnt/dmf20200507_69764459/controle-op-verplichte-energiebesparing-bij-bedrijven-is-onder-de-maat

Controle op verplichte energiebesparing bij bedrijven is onder de maat

© Archiefphoto

Ruud Sep, 6 mei 2020

Voorschoten / Oegstgeest

Gemeenten in de regio schieten tekort bij de controle op de energiebesparingsplicht voor bedrijven.

Dat blijkt uit onderzoek van de rekenkamercommissie van de gemeenten Voorschoten, Oegstgeest, Wassenaar en Leidschendam-Voorburg. Hoewel de commissie alleen keek naar de praktijk bij de vier gemeenten, zijn de conclusies algemener omdat de gemeenten de controle hebben uitbesteed aan de omgevingsdiensten Haaglanden en West-Holland. Die laatste omgevingsdienst is actief in de Leidse regio, de Alphen regio en de Duin en Bollenstreek.

De energiebesparingsplicht houdt in dat bedrijven die meer dan 25.000 kuub gas of 50.000 kWh elektriciteit per jaar gebruiken, verplicht zijn om alle energiebesparende maatregelen te nemen die zichzelf binnen vijf jaar terug verdienen. Die wettelijke verplichting bestaat al sinds 1993.

De omgevingsdiensten controleren mondjesmaat. Gemiddeld worden bedrijven in Haaglanden of West-Holland voor wie de verplichting geldt eens in de vijftien tot twintig jaar bezocht. Daarbij moet worden aangetekend dat gemeenten niet precies weten voor welke bedrijven de plicht geldt, omdat de netbeheerders geen gebruiksgegevens verstrekken.

Wanneer blijkt dat een ondernemer de boel niet op orde heeft, worden er afspraken gemaakt. Maar of de afspraken worden nagekomen, wordt vervolgens niet gecontroleerd, laat staan dat er dwangsommen worden opgelegd om de verplichte maatregelen daadwerkelijk af te dwingen.

Stimuleren

De omgevingsdienst West-Holland geeft aan te overwegen om in de toekomst wel de soort zware middelen te willen gaan gebruiken. Haaglanden wil zich blijven beperken tot het stimuleren van goed gedrag.

Vanuit de gemeenten worden de omgevingsdiensten ook niet aangespoord om harder te lopen. Er is sowieso weinig aandacht voor het werken van de diensten. In Voorschoten wordt de raad nog net aan geïnformeerd over het jaarplan van de omgevingsdienst, in Oegstgeest is zelfs dat niet het geval.

Volgens de rekenkamercommissie is het zonde dat er hier zo weinig werk wordt gemaakt van de energiebesparingsplicht. 'Ervaringen elders laten zien dat handhaving van de energiebesparingsplicht een effectieve methode is om het energiegebruik van bedrijven en instellingen te verminderen', schrijft de commissie in haar aanbiedingsbrief aan de gemeenteraden. De commissie adviseert de politiek om meer aandacht te besteden aan het onderwerp.

8 mei 2020, Binnenlands Bestuur

<https://www.binnenlandsbestuur.nl/ruimte-en-milieu/nieuws/gemeenten-controleren-nauwelijks-op.13170351.lynkx>

Gemeenten controleren nauwelijks op energiebesparing

[Michiel Maas](#) 08 mei 2020

Gemeenten laten een grote kans liggen op het besparen van energie door niet of nauwelijks controleren of bedrijven en instellingen die veel energie gebruiken zich wel houden aan de energiebesparingsplicht. Dat stelt de [gezamenlijke rekenkamer](#) van de gemeenten Wassenaar, Leidschendam-Voorburg, Oegstgeest en Voorschoten.

Energiebesparingsplicht

Bedrijven en instellingen die jaarlijks meer dan 50.000 kWh stroom of 25.000 m³ aardgas gebruiken, moeten voldoen aan de energiebesparingsplicht: ze moeten investeringen doen in het terugbrengen van energie die binnen vijf jaar kunnen worden terugverdiend. Dat kan gaan om grote besparingssystemen, maar ook een plan zijn om licht niet onnodig te laten branden of om klimaatsystemen 's nachts uit te zetten.

De gemeenten moeten dat, via de Omgevingsdienst, controleren. Volgens de rekenkamer blijkt in verschillende regio's dat een actieve handhaving van de besparingsplicht leidt tot forse besparingen.

Interesse

Maar in de vier gemeenten lijkt de interesse voor handhaving gering. Gemiddeld krijgt een 'energierelevant bedrijf' eens in de 15 of 20 jaar bezoek van een inspecteur, maar meestal helemaal niet.

De rekenkamer concludeert dat het onderwerp in de gemeenten geen prioriteit heeft, en speelt ook nauwelijks een rol in de taakstelling voor de twee Omgevingsdiensten die in de gemeenten opereren. 'De nadruk ligt bij de omgevingsdiensten vooral op het stimuleren van ondernemingen om rendabele energiebesparende maatregelen te nemen. Het uitgevoerde toezicht is daardoor veelal informatief van karakter.

Hoewel de omgevingsdiensten zijn uitgerust energietoezicht uit te voeren wordt er binnen de gemeenten slechts in beperkte mate toezicht op energie uitgevoerd. Hierdoor is sprake van zeer lage bezoekfrequenties.'

Vervolgbezoek

Als bovendien blijkt dat niet alle verplichte maatregelen zijn genomen, dan wordt meestal niet handhavend opgetreden. Bedrijven krijgen de kans om, naar eigen inzicht, de plannen aan te passen. Maar van een vervolgbezoek om dat te controleren komt het meestal niet. De Omgevingsdiensten rapporteren ook nauwelijks terug naar de gemeente over de handhaving in rapportages.

Ook de gemeenteraden controleren niet. Ze krijgen vaak nauwelijks inzicht in de cijfers of de stukken worden ter kennisgeving meegestuurd. 'Raadsleden zien de omgevingsdiensten mogelijk als "ver van het bed show". Dat zou kunnen verklaren waarom er bij geen van de gemeenten moties of raadvragen over dit onderwerp zijn ingediend.

Een andere verklaring zou kunnen zijn dat een passievere houding aangenomen wordt omdat er vertrouwen is in de werkzaamheden van de omgevingsdienst.' In een reactie stelt het college van Leidschendam-Voorburg dat 'handhaving van de energiebesparingsplicht pas aan de orde is als er sprake is van pure onwil.'

Duurzaamheid

Het is opmerkelijk dat gemeenten deze kans laten liggen. Duurzaamheid is wel degelijk een groot onderwerp in de gemeenten, maar dan gaat het veelal over woningbouw of het eigen vastgoed.

Een gemiste kans, stelt de rekenkamer. 'Toezicht op de energiebesparingsplicht levert naast het voldoen aan wet- en regelgeving, een directe bijdrage aan de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeenten. Energiecontroles zorgen voor energiebesparing en een vermindering van de uitstoot van CO₂. Bijkomend voordeel is het kostenbesparende effect voor de bedrijven in de gemeenten zelf.'

Belangstelling

De rekenkamer beveelt de gemeente aan om meer belangstelling te tonen voor energiebesparing bij bedrijven. Ook moet het handhaven om energiebesparing de zelfde zwaarte meekrijgen als de andere taken van de Omgevingsdiensten, zoals het controleren op bodembescherming of de opslag van gevaarlijke stoffen.

Daarnaast moeten de werkplannen van de Omgevingsdiensten nadrukkelijker worden behandeld in de gemeenteraad en moet er meer worden geïnvesteerd in mankracht en middelen om de controles uit te voeren en actief te handhaven.